
MUCSI ANDRÁS

„NEM ÉLHETÜNK HÁTTAL A VILÁGNAK...”

A BÉKÉSI ZENEISKOLA 50 ÉVES JUBILEUMÁRA

Az idézett mondatot a nagykőrösi Református Tanítóképző Főiskola főigazgatója, *Nagy István* vendéglelkész fogalmazta meg még a kilencvenes évek elején, Vésztőn – a Viharsarok településén – megtartott adventi koncerten. Az 1965-ben alapított Békési Zeneiskola többek között ebben a városban is létesített kihelyezett tagozatot, s az emlékezetes hangversenyen az akkori diákok a bélmegyeri és fáspusztai nevelőotthon lakóival, a békési zeneiskola vonószenekearával, a kamuti és muronyi énekkarok tagjaival muzsikálhattak együtt. *„Isten a templom falán kívül is munkálkodik. A művészetek, a szépség Isten ajándékai.”* A főigazgató lelkész szavai és a felhangzó zeneművek egyszerű embereket szólítottak meg a padosorokban, s demonstrálhattak valamit a békési anyaiskola „egymás tudásával többek vagyunk” szándékából.

A Békésen létrehozott zeneiskola fennállásának 50 éves jubileumi rendezvénysorozata idén a Zenei Világnap köré összpontosult. A dr. Hepp Ferenc Általános Iskolához tartozó Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója, *Deákné Domonkos Julianna* képviselőasszony háromnapos programot szervezett a zene- és néptánc tanárokkal közösen. 2015. október 1-én az iskola alsó-tagozatán bemutató énekórát tartott a zeneiskola egykori tanítványa, *Szabó Eszter* tanítónő, délután a tarhosi Zenepavilon felújításának jövőt körvonalazó projektjéről számolt be a tantestület tagjainak *Roxinné Végváry Edina*, a tarhosi objektumot megvásárló GEMMA Bt. üzletfejlesztési vezetője.

Másnap békési, általános iskolások vehettek részt a művészeti iskola matiné koncertjén, a Kecskeméti Gábor Kulturális Központban. A gyerekek körében nagy sikert arattak a hangszeres együttesek és a néptáncosok műsorszámjai.

A hivatalos meghívó október 3-ára invitálta a vendégeket és az érdeklődőket. Délelőtt a zeneiskola zenei és néptáncos pályán továbbtanuló diákjai adtak műsort, ezt követte a patinás, zeneiskolai épület folyosóján elhelyezett emléktábla avatása, melyet Békés város önkormányzata adományozott az intézménynek a jeles jubileum alkalmából.

Az emléktábla előtt Bagoly László tagintézmény-vezető, Bánfi Judit és Fejes Antal, a zeneiskola egykori igazgatói

Ezt követően az érdeklődők megtekinthették az emeleti próbateremben megnyitott „Ötven év pillanatképei” című fotókiállítást és az iskola folyosóin elhelyezett tablókat. A déli órákban megtartott nosztalgia-találkozóra megérkeztek vidékről is a vendégek, egykori diákok és tanárok, akik pogácsa és üdítő mellett idézhették föl együtt a zeneiskolai éveket.

A kulturális központ kápolnatermében 15.30-kor kezdődött *F. Pálffy Zsuzsa*, Arany Katedra-díjas zongoratanár „Örömük titkai – Fél évszázad zeneközelben” című könyvének bemutatója, mely a zeneiskolai jubileum tiszteletére íródott. A hangulatos beszélgetést *Gudovics Éva*, az MTVA szerkesztő-műsorvezetője irányította, aki a műsorban közreműködő *Komáromi Anett* színművésszel és a zenetanárnővel együtt a zeneiskola egykori tanítványa volt. A könyvbemutatót megtisztelte jelenlétével az iskola létrehozója, *Szemenkár Mátyás* és felesége Malagából, *Izsó Gábor* polgármester, *dr. Tóthpál József*, a könyv lektora, *Béres Károly*, a ceglédi zeneiskola nyugalmazott igazgatója, valamint városi és intézményvezetők, szülők, diákok és érdeklődők.

Az esti közel háromórás gálahangversenyen a művészeti iskola jelenlegi diákjai, majd az alma materből indult hangszeres és énekes művészszo listák léptek fel nagy közönségsikert aratva. A jubileumot a Városi Ifjúsági Fúvószenekar műsora zárta.

Fejesné Pálffy Zsuzsa egykori tanítványok és szülők karéjában a könyvbemutatón

A jubileumi kötet nem csupán helytörténeti értékével hívja fel az érdeklődők figyelmét, hanem több fejezetben ad híradást Békés megyei településeinek zenei életéről. Krónika formájában filharmóniai koncertekről, a Békés-tarhosi Zenei Napok eseményeiről, a rendezvények fellépőivel készített interjúkról, hivatásuk művészeiről.

A kötet második fele a Békési Zeneiskola történetét eleveníti fel érdekes vallomások sorozatával, színes és archív fotókkal illusztrálva. Megszólalnak az alapítók, a zeneiskola egykori és mai zenetanárai, néptánc-pedagógusai, helyi „fáklyavivők”, művésszé vált tanítványaik, és a támogatók közül mindazok, akik évtizedeken át segítettek az iskola munkáját, hírnevének öregbítését.

Gulyás György karnagy-pedagógus ezen a vidéken, Békés-Tarhoson hozta létre 1946-ban híressé vált Énekiskoláját. Tehetséges gyermekek sokaságát gyűjtötte egybe, és fanatikus megszállottsággal, hittel és zenei tudással vértette fel őket tanártársaival együtt az iskola rövid, nyolc esztendő fennállása alatt. A „tarhosi szellem” abból a közösségépítő munkából született meg, melyet az ott tanulók és tanítók átéltek. Híres tanítványok sora került ki a tarhosi iskola falai közül, noha az élhetőbb körülményekért a háború utáni években, az ország eldugott kis helységében keményen meg kellett küzdeniük.

Békés nagyközségre, az ott élő emberekre mindig jellemző volt a zene szeretete, a muzsikálási vágy. Az általános iskolákban a hatvanas években ragyogó énektanárok oktattak, önkéntes kamarazenekar és tűzoltózenekar, zenetanítók munkaközössége működött a nagyközségben. Az ott élők csillapíthatatlan vágya teremtette meg Békésen a feltételeket egy újonnan létrehozott, állami zeneiskola megalakulásához.

1965. szeptember 18-án az Ady u. 4. sz. alatti földszintes épület udvarán minisztériumi, megyei vendégek, helyi vezetők, szülők és boldog gyermekek jelenlétében tartották meg az ünnepélyes tanévnyitót. A fiatal igazgató, az egykori tarhosi Énekiskolában nevelkedett *Fejes Antal* mondott beszédet, és kezdetét vette a 630 jelentkező közül felvett 125 diák számára a zeneiskolás évek időszaka.

A zeneiskola vonószekaráját és az 1. sz. iskola ének-zene tagozatának kórusát Fejes Antal vezényli a hetvenes évek városházi ünnepségén.

A megnyitó óta öt évtized telt el, megrakodva sok-sok eseménnyel, helyi és országos rendezvényekkel, gyermekopera bemutatókkal, külföldi utazásokkal, megyei és országos versenyek eredményeivel.

Mindezek örömeiről mesél a nem szokványos jubileumi kötet. A könyv dr. Tóthpál József címzetes főiskolai docens lektorálásával, a békési Jantyk Mátyás Múzeum kiadásában jelent meg. Jelenleg Békésen, a Püski Sándor Könyvtárban és a Békési Galériában megvásárolható.

A következőkben néhány szemelvényt közlünk ízelítőül a kötetből.

Részletek a szerzői Előszóból:

„...Mi a fontos? A lelki irányjelzők az élet nagy útvesztőjében, vagy kézzelfogható vívmányok, melyek hasznossága, gazdasági értéke jelzi maradandóságuk mértékét? Mindkettő. A társadalomnak épp úgy szüksége van a világ arculatát formáló, forradalmi fejlesztésekre, mint a művészetek bármely ágára, melyek az ember belső világát szólítják meg és alakítják. (...)

Tudom, hogy változó világunkban a pedagógus pálya nehézségekkel küszködik. Mégis, elégtétel Kodály, a nagy Tanító számára, hogy az X-Faktor, a Csillag születik, a könnyűzenének meghódított nemzedék mellé – hasonló nyilvánossághoz jutva és rajongókat szerezve – a Röpiülj páva és a Virtuózok elbűvölő tehetségei is felsorakoznak. Hisznek a hagyományok és a klasszikus értékek emberformáló üzenetében, és ragyogó tudással továbbítják azt. Néha falakba ütközve, ám újabb erőt merítve valahonnan, belülről, a lelkük mélyéből, s az évszázadok viharait túlélve, veretes alkotásokból.

Hogyan szól a mondás? „Adhuc tua messis in herba est” – Búzád majd csak kisarjad... Csak figyelj rá és szeresd!”

Részletek a 4. fejezetből, *Vámos László*, egykori tanácselnök-helyettes, majd a Békés megyei művelődésügyi osztály vezetőjének vallomásából:

„- Már az első években figyelemfelkeltő eredményeket produkáltak. Emlékszem a gyermekoperára, amit az ország első művelődési házának dísztermében adtak elő, ma ez a Békési Galéria otthona. A megyei újság írt róla. Tanulmányi versenysikereiteknek is örültünk.

*Gyermekopera előadás Békésen, zeneóvodások dalos játéka a tarhosi Zenepavilonban
1974-ben és 1977-ben*

1973-ban Békés városi rangot kapott. Az akkori tanácselnök, *Makoviczki János* és helyetteseként jómagam örömmel fogadtuk *Gulyás György* kezdeményezését, 1976-ban a Békés-tarhosi Zenei Napok elindítását. Az első zenei napokról *Gulyás, Ferencsik, Korondy*, később *Szokolay, Kadosa, Simándy, Kocsis, Kodályné Péczely Sarolta* jelenléte hatott rám nagyon. *Gulyás György* karvezetői tanfolyamának és mesterkurzusának, az országos zongoraversenyeknek nem csupán a helyszínét biztosította a zeneiskola, hanem nagy testületi összefogással szervezte meg a művelődési központtal karöltve. Később beköltözött Tarhosról a zeneiskolába a vonószekari tábort, a művelődési központba a nemzetközi kürt- és fuvolakurzus.

Sok neves művész fordult meg akkor már a zenei napokon, az ország minden tájáról érkeztek a táborok, versenyek résztvevői. Kezdetét vette a Szép magyar beszéd nyelvművelő tanfolyam, valamint a Kőrösi Nyári Akadémia ének-zenei szekciója hazai és határon túli magyar és énektanárok részvételével. A tanítási eredmények mellett mindez indokolta, hogy méltó helyet adjunk a zenének.”

A zeneiskola felújított műemléképülete Békés város főterén.

Részletek *Fejes Antal* gordonka-szolfézs szakos zenetanár vallomásából, aki 41 éven át vezette igazgatóként a Békési Zeneiskolát:

„Édesapám nagyon szeretett hegedülni. Nyolc évesen beírtak a tarhosi Énekiskolába. Nem sejtették, hogy az ottani körülmények milyen kezdetlegeseek. Én csak a hatalmas parkot láttam, a sok éneklő-muzsikáló gyereket, a nálamnál nagyobbakat, csábított a szabadság, a közösség. Éjjelnappal szolmizáltunk. Az igazgatónk, Gulyás György nagy szigorúsággal vezette az intézményt, hozzászoktunk a munkához, a fegyelemhez. Mégis, jókedvet adott Tarhos. Közösségi és zenei élményt. Szokolay, Bozay, Tarjáni, a Mező-testvérek tudása volt a mérce. Már akkor kérte a szüleimet Friss Tóni bácsi, hogy szeretne tanítani. Atyai jósága, tudása egész életemben példaképem marad.(...)

A diplomakoncertünkön Gulyás György elnökölt. Két nap múlva tartottuk az esküvőnket. Tanítani akartunk. Annak már ötvenkét éve. Békésen élő, távoli rokonom biztatott akkor bennünket, hogy kis helyen az ember jobban megvalósíthatja az elképzeléseit, mint a nagyvárosok rengetegében. Igaza lett. kedves emberek, tiszta, őszinte ragaszkodású gyerekek fogadtak bennünket.

Az első zeneiskolások az alapító tanárokkal a régi zeneiskola udvarán

Sokan jártak át Muronyból, Kamutról, Bélmegyerről, kuriózum volt a zeneiskola. Ez inspirált bennünket, tanárokat. A felnőtt, filharmóniai, bérletes koncerteket a zeneiskola indította el a nagyközségben. Nagynevű és nagy tudású művészek jöttek a helyünkbe!

Az ifjúsági vonószeneinkarunk két alkalommal arany minősítést kapott Vácott és Veszprémben az országos fesztiválon. Évekkel később a furulyásainkból és a vonósokból felnőtt a Tilinkó zenekar. Hangszereltem nekik, mai szerzők műveit játszottuk, külföldre többször eljutottunk. A közös muzsikálás nagy vonzerőt jelentett. Egyénileg nem minden tanuló volt rátermett, az együttes játék során a tehetségek vákuumszerűen húzták őket, könnyebben jutottak sikerélményhez.

A zeneiskola aranyminősített vonószeneinkara a régi zeneiskolában

Zeneiskolánk sok területen úttörő volt a változások időbeni felismerésében. Éreztem, hogy a szükséges és előrevivő módszerek, tantárgyak bevetése a fejlődés legfontosabb feltétele. Ekkor határoztam el, hogy állami keretek közé lehetne vonni a néptánc tanítását.(...) A felnőtté

vált táncosokból, tíz évvel ezelőtt Sztankó Károly megalapította a Belencéres Néptáncgyűttest. Azóta ez az érték Békés város egyik büszkesége.

2006-ban iskolánkat a Zeneiskolák Országos Szövetsége a „Magyar Művészetoktatásért” elismerő oklevéllel jutalmazta.

Szakmailag, valamikori tarhosi diákként a Magyar Örökség díjnak örülök, melyet 2007-ben kapott meg az egykori tarhosi Énekiskola a Magyar Tudományos Akadémián. Ebben Békés város és intézményeinek több évtizedes igyekezete is benne van.”

A tízéves néptánc-gálán Mahovics Tamás együttes-vezető fogadja a gratulációkat

Részletek Bagoly László, a Békési Alapfokú Művészeti Iskola tagintézmény-vezetőjével folytatott interjúból:

„- A katonaságtól leszerelve egyből Békésre kerültem a friss diplomámmal. Főiskolai tanárom ajánlása jó segítőtársnak bizonyult. Egy összeszokott kollektívába csöppentem, szeretettel fogadtak. Mutatták a példát mindenben. Szakmailag és emberileg egyaránt. A rézfúvós tanszak és az Ifjúsági Fúvószenekar vezetését vehettem át Bodri János kollégánk hirtelen halála után. Nagy felelősség szakadt rám. Tudtam, hogy ezt csakis azzal az elhivatottsággal lehet meghálálni, amit a tantestület érettebb tagjainál tapasztaltam. Többször kaptunk már a zenekarral arany minősítést fesztiválokon, legutóbb például Demecserben kiemelt aranyat. Együtteseink rendszeresen szerepelnek a Békés-tarhosi Zenei Napokon és városi rendezvényeken.”

Fúvószenekarok III. Találkozója Békésen, 2015-ben

Gulyás György – együttműködésük során - számos alkalommal nevezte a békési zeneiskolát „tarhosi unokának”. A zenei napok művészeti vezetését a kiváló karnagy-pedagógust követően néhány évig a debreceni *Joób Árpád*, majd kilenc esztendőn át *Fejes Antal*, zeneiskola igazgató látta el. Nyugdíjba vonulása, 2006 óta *Bagoly László* tagintézmény-vezető tölti be ezt a tisztséget.

Zárszóként álljon itt *Matyi István*, a békéscsabai GEMMA Bt. cégvezetőjének könyvbéli nyilatkozata, aki 2013-ban megvásárolta a Wenckheim-család egykori birtokát Tarhoson, és a jövő zenével kapcsolatos terveit így összegezi:

„Békésen került kezembe Gulyás György Bűneim című könyve... Megfogott a nyilatkozataiból áradó elszántság. Az erő, amilyen megszállottan tudott megmozgatni embereket, vidékbe süppedést, és az akkori diákok elmondása szerint hihetetlen, összetartó közösséget teremtett a zene segítségével a világ végén. (...)

A gemma szó rügyet is jelent. Ahogy a természetben a rügyből is növény fejlődik, olyan fejlődést kívánunk minden meglévő és jövőbeni partnerünknek. Gulyás születésének 100. évfordulóján, az egykori Énekiskola létrejöttének 70. és a Békés-tarhosi Zenei Napok működésének 40. jubileumán már a felújított Zenepavilonban szeretnénk Békés városával együtt emlékezni és ünnepelni.

Hiszem, hogy az 50 esztendőös Békési Zeneiskola, a Kecskeméti Gábor Kulturális, Sport- és Szabadidő Központ, valamint a békési társintézmények összekötő hidat képeznek továbbra is az egykori Énekiskola és a jövő Magyarság iskolájának Tarhoson megvalósítandó tervei között. Az értékes muzsikából fakadó öröm így lesz majd újra egyre többké, ahogy Kodály megálmodta.”

A tarhosi Zenepavilon látványterve